

Barne- og familiedepartementet (BFD)
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
21/00061-4

Saksbehandler:
Elin Saga Kjørholt

Dato:
28. januar 2021

Barneombudets innspill til kompenserende tiltak under nedstengningen grunnet Covid 19

Barneombudet takker for anledningen til å komme med innspill til Barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad på møte 26. januar om kompenserende tiltak for barn og unge under Covid 19 nedstengingen. I dette brevet følger våre innspill skriftlig.

1. Hvem er vi særlig bekymret for?

Barn i økonomisk utsatte familier. Klarer NAV for å fange opp familier som trenger bistand? Er NAV aktive nok knyttet til barns livsgrunnlag, og har de riktige verktøy for å hjelpe?

Barn med funksjonsnedsettelse. Her har tjenestetilbudet vært redusert over tid. Det er viktig å innhente kunnskap om hvorfor det er slik, og å få tjenestene på plass igjen så snart som mulig.

Barn i utrygge hjem. Det er vanskelig å se hvilke kompenserende tjenester som kan settes inn for å sikre de barna man ikke kjenner til. Her er det viktig at voksentejenestene er årvåkne og sikrer informasjon om barn som kan være i risiko.

Den generelle psykiske helsen til unge som har opplevd nedstengning over tid. Mange ungdom har hatt svært stor belastning over tid med mangel på fysisk tilstedeværelse på skolen, manglende fritidsaktiviteter og begrensninger i kontakt som fører til stor grad av sosial isolasjon. Vi er bekymret for hva dette gjør med ungdoms psykiske helse, og opptatt av hva som bør gjøres knyttet til dette fremover.

2. Aller viktigst er fokus på å åpne opp så snart man kan, og at tjenestene åpner for fullt

Det kommer stadig mer kunnskap om hvor store konsekvenser nedstengning har for barn og unge. Det aller viktigste myndighetene gjør er å vurdere svært nøye hvilke smitteverntiltak som faktisk er forholdsmessige overfor barn og unge. Her er det avgjørende hvor stor vekt myndighetene velger å legge på hensynet til smittevern sett opp mot hensynet til barn og unge.

Skjerme barnehager, skoler og ulike fritidsaktiviteter for nedstenging. Satse på tiltak som kan sikre fysisk undervisning på skolen fremfor å åpne for større grad av hjemmeundervisning.

Karl Johans gate 7,
0154 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Erfaring fra i vår har vist at det går fort å stenge tjenester og veldig sakte å åpne opp igjen. Så sent som høsten 2020 viste tall fra koordineringsgruppa at noen tjenester fortsatt lå på fra 50-70 prosent kapasitet. Denne feilen må man ikke gjøre igjen. Vi trenger kontinuerlig fokus på å åpne så snart som mulig, og at det følges opp at tjenestene faktisk åpner til full kapasitet.

3. Når det først er stengt må vi bruke eksisterende kunnskap om hva som er viktig å gjøre

NKVTS har innhentet kunnskap om hva som er viktig for barn og familier i krise. Denne informasjonen er slik vi forstår det oversendt alle departementer. Hovedpunktene fra NKVTS er:

Viktig å rette oppmerksomhet mot særlig utsatte personer –

- personer som, direkte eller indirekte, blir berørt av pandemien
- personer som har tidligere traumeerfaringer
- personer som har erfaring med psykiske lidelser og/eller rusproblemer og deres pårørende

Her vil vi understreke det siste «og deres pårørende». Dette innebærer at voksentjenestene må være ekstra oppmerksomme på at deres pasienter/brukere har barn.

Fire punkter nevnes som særlig viktige knyttet til oppfølgingen:

- Senke terskelen for å be om hjelp – god og lett tilgjengelig informasjon. Sikre tips, råd og selvhjelpsverktøy
- Viktig at tjenestene er pro-aktive – innarbeide gode rutiner for dette
- Styrke oppfølging i eksisterende tjenester
- Sørg for å følge personer over tid – sikre en eller to hjelpere som følger over tid

Her vil vi understreke at det er viktig at tjenestene blir sikret ressurser og kapasitet for å kunne være fleksible og følge personer over tid. NAV er en tjeneste som tradisjonelt ikke er rettet mot barn, men vi mener det er viktig at også NAV er en aktiv tjeneste for å sikre barns grunnleggende livsvilkår.

4. Samle og ta i bruk den kunnskapen som finnes

- Generell kompetanse om barn og familier i krise
- Spesifikk kompetanse om hva som hjelper
- Spesifikk kompetanse hentet fra barn og unge selv (eks. NOVA, Bergen, Oslo, BAR).

5. Innhente mer kunnskap fra barn og unge og deres familier

Bruk ulike kanaler for å innhente kunnskap fra barn og unge selv. Ulike hjelpeinstanser, hjelpetelefoner og chat. Oppfordre barn og unge til å bidra med sine innspill.

Kunnskap fra barn og unge selv vil sikre at myndighetene bruker ressursene på tiltak som faktisk treffer målgruppen.

6. Sikre at kunnskapen om og fra barn er tilgjengelig

Et mulig alternativ her er å opprette en nettside som samler kunnskapen på ett sted, og som kan være en ressurs for hjelpere som skal støtte barn og unge i korona-tiden.

7. Sørg for at hjelperne har det de trenger for å hjelpe

- Sikre at offentlige tjenester har rom til å være pro-aktive og fleksible
- Finn ut hva hjelperne trenger av ressurser, utstyr, rammeverk osv.
- Finn ut om anbefalinger om smittevern kan justeres slik at flere tilbud kan ha åpent dersom smittevern blir ivaretatt.
- Finn rom for å danne små kohorter med nærkontakter blant ungdom. Åpne fritidsklubber, leksehjelp, organisasjonsarbeid og andre lavterskeltilbud på gitte vilkår om smittevern.
- Sikre ressurser til dem som kan gjøre en faktisk forskjell gjennom tilbudene nevnt i forrige punkt, samt tilstrekkelige ressurser til hjelpelinjer, utlån av utstyr mv.
- Sikre at hjelperne har kunnskap om hva barn og unge trenger, hva slags tilbud de ønsker seg og hvordan de ønsker å få hjelp.

8. Sett opp en ny pressekonferanse for barn og unge

Tiltakene strekker seg ut over ansvaret til Barne- og familiedepartementet, og krever en samordnet innsats. Vi er glade for statsrådets klare signal om at han, gjennom sitt koordineringsansvar for tiltak overfor barn og unge grunnet Covid 19, vil videreformidle budskapene fra ombud og organisasjoner til den samlede regjeringen.

Med vennlig hilsen

Camilla Kayed
fagsjef

Elin Saga Kjørholt
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.